

DIN NOU DESPRE VARIAȚIA TERMINOLOGICĂ ÎN TERMINOLOGIA METEOROLOGIEI. STUDIU DE CAZ: SINTAGMA *PLOAIE CARE ÎNGHEAȚĂ* ('FREEZING RAIN') ÎN MASS-MEDIA ACTUALĂ

REVISITING TERMINOLOGICAL VARIATION IN METEOROLOGICAL
TERMINOLOGY. CASE STUDY: THE TERMINOLOGICAL SYNTAGM
PLOAIE CARE ÎNGHEAȚĂ ('FREEZING RAIN')
IN CONTEMPORARY MASS-MEDIA

(Abstract)

Starting from a theoretical approach adopted in a recent study (Grigore 2015), this paper continues the descriptive-linguistic examination of terminological (denominative) variation in *meteorological terminology*. The analysis underlines the importance held by mass-media in the dissemination of scientific knowledge in contemporary society. Additionally, the analysis emphasises the role of the linguistic context in which a terminological unit appears. From a practical perspective, the paper takes into account the concurrence of different linguistic means of expressing the meteorological phenomenon of freezing rain. The resulting denominative variation and contextual synonymy are thoroughly investigated in several excerpts found in news programmes broadcast by Romanian TV channels or online versions of Romanian newspapers.

Keywords: descriptive-linguistic terminology, meteorological terminology, terminological (denominative) variation, contextual synonymy, usage.

1. Precizări preliminare

Obiectul cercetării îl reprezintă câteva caracteristici ale *terminologiei meteorologice*, o terminologie care nu s-a bucurat de atenția cuvenită din partea lingvisticii românești, deși aparține unui domeniu științific – meteorologia – cu

un puternic impact social. Acest impact social se datorează mai ales buletinelor meteorologice difuzate în mass-media, la care are acces publicul larg.

Lucrarea se înscrie pe linia cercetărilor terminologice descriptiv-lingvistice („externe”) și are la bază problematica extinderii termenilor specializați în comunicarea obișnuită. De asemenea, lucrarea vine în continuarea unui demers asupra importanței deținute de *contextul lingvistic* în care apare o unitate terminologică și asupra *variației terminologice* pe care o determină (Grigore 2015). Cercetarea va urmări variația terminologică de tip denominativ a construcției *ploaie care îngheață*, prin referirea la concurența stabilită între aceasta și alte structuri mai mult sau mai puțin sinonime (*ploaie înghețată*, *ploaie de gheață* și *freezing rain*).

Corpusul aflat la originea prezentei analize este format din grupaje de știri preluate din discursul mediatic recent (2012–2015), care au ca temă fenomenul meteorologic al ploii care îngheață (*freezing rain*). Acest fenomen are loc în condiții speciale (o temperatură scăzută la nivelul solului, corelată unei mișcări a maselor de aer cald în straturile superioare ale atmosferei). La nivelul solului, el produce depuneri groase de polei și de chiciură, care pot deveni periculoase (vezi *infra* exemplul (1)).

Cu câțiva ani în urmă, fenomenul era necunoscut publicului larg din România, chiar dacă, la nivelul cercului restrâns de specialiști în meteorologie, erau stabilite atât trăsăturile fizice ale acestei manifestări atmosferice, cât și o denominare adecvată, i.e., *precipitație (ploaie/burniță) care îngheață* (DMC 2003: 174–175). La momentul respectiv, singurele ocurențe ale structurii specializate *ploaie care îngheață* erau în grupajele de știri externe, dat fiind că fenomenul este răspândit în regiunea Marilor Lacuri nord-americe, pe un areal geografic vast.

Cu timpul, din cauza unor manifestări catalogate de meteorologi drept unele extreme, ploaia care îngheață a apărut și pe teritoriul României, în condițiile în care este neobișnuită și destul de rară pentru zona climatică din care face parte țara noastră. Pe fondul unei intense mediatizări, petrecute, îndeosebi, pe posturile TV și în mediul virtual, în care orice subiect neobișnuit capătă imediat proporții senzaționale și/sau de o importanță majoră, ploaia care îngheață a început să fie menționată din ce în ce mai mult, iar diversele sale modalități lingvistice de exprimare au devenit tot mai utilizate.

2. Cadrul teoretic

Abordarea *lexicului specializat* (LS) în relația cu *lexicul comun* (LC) devine o componentă esențială în studiul descriptiv-lingvistic actual al terminologiilor românești (vezi modelul de analiză utilizat în Bidu-Vrănceanu 2007). Se pornește de la premisa că unitățile terminologice specializate migrează din LS în LC datorită importanței dobândite de domeniile științifice și tehnice în societățile moderne (Cabré 1998: 23). Astfel, societățile moderne sunt considerate „societăți ale cunoașterii” (fr. *société du savoir*, în Meyer,

Mackintosh 2000: 201), deoarece se caracterizează printr-un proces de „deschidere” către publicul larg a domeniilor tehnice și științifice. Procesul a fost numit „democratizarea” sau „socializarea cunoașterii” (Gaudin 2003: 151) ori „laicizarea științelor” (Rastier 1995: 45 *apud* Bidu-Vrănceanu 2007: 16).

Democratizarea cunoașterii se produce prin intermediul învățământului și, mai cu seamă, al mass-mediei, care reprezintă principalele mijloace de transmitere a termenilor specializați în rândul nespecialiștilor (vezi, printre alții, Cabré 1998: 25–26; Béjoint, Thoiron 2000: 14–16; Meyer, Mackintosh 2000: 199, 208). De fapt, textele cu un grad mediu sau inferior de specializare din mass-media sunt cele care ajută la extinderea termenilor științifici (Bidu-Vrănceanu 2007: 23).

În relația dintre LS și LC, gradul de specializare a textelor este relaționat cu noțiunea de *context lingvistic*, definit ca raportul dintre libertăți și restricții în exprimarea sensului specializat. În textele care aparțin discursului mediatic, preferințele contextuale ale termenilor aduc cu sine modificări de sens, fapt care contribuie la dinamica semantică. Studiarea acestor texte urmărește, deci, modul în care nucleul „dur”, specializat, al termenilor se menține în limitele LC. Totodată, metoda *analizei sintagmatice* este esențială în cercetarea lingvistică a terminologiilor (ibid.: 27–28).

În aceeași ordine de idei, *uzajul* termenilor devine o noțiune complementară contextului lingvistic. Uzajul este determinat, deopotrivă, de factori lingvistici și extralingvistici și stă la baza *variației terminologice* (Bidu-Vrănceanu 2011; vezi și Blampain, Thoiron, Van Campenhoudt (ed.) 2006).

Unele încercări de definire a variației terminologice au adus în vedere faptul că aceasta este tributară variației textuale și discursive. Ca urmare, tipologia discursurilor, a textelor și a contextelor de specialitate capătă un rol semnificativ. În diverse cercetări, s-a propus un model de analiză în care termenii sunt considerați unități lexicale specializate cu întrebuintări sau uzaje particulare (Desmet 2006: 235).

Variația terminologică apare ca un decalaj între o formă lexicalizată și uzajul său (Neveu 2006: 383), fiind un fenomen amplu, prezent în textele cu un anumit grad de specializare (Freixa 2002: 54). Studii recente despre variația terminologică au arătat manifestarea sa la nivelul conceptual și, îndeosebi, la nivelul denominativ al termenilor, fapt care a determinat o distincție între *variația conceptuală* și cea *denominativă* (ibid.: 53–56; Suárez de la Torre 2004: 62–63, 79).

Variația denominativă, văzută ca fenomenul prin care diferite denominări sau modalități de desemnare corespund unei noțiuni, are ca rezultat imediat *sinonimia*, relația semantică stabilită între respectivele denominări (Freixa 2002: 53).

Opțiunea pentru o variantă denominativă în cuprinsul textelor cu un anumit grad de specializare ține cont nu numai de situațiile de comunicare propriu-

zise (între specialiști, între specialist și nespecialist, între nespecialiști), ci și de caracterul contextelor lingvistice (texte specializate, texte vulgarizate, texte traduse, texte scrise de nespecialiști etc.) (Arlin et al. 2006: 85–86).

Se consideră că variația terminologică este rezultatul mai multor tipuri de cauze: (1) *cauze legate de limba generală* (posibilitatea variației în limbă, redundanța lingvistică); (2) *cauze dialectale* (variația geografică, cronologică sau socială); (3) *cauze funcționale* (adaptarea la nivelul de limbă ori la cel de specializare); (4) *cauze discursive* (creativitate, accentuare și expresivitate, evitarea repetiției, economia lingvistică); (5) *cauze interlingvistice* (prezența simultană a termenului local și a celui împrumutat, diversitatea de propuneri alternative); (6) *cauze cognitive* (diferențele de conceptualizare, distanțarea ideologică, imprecizia conceptuală) (Freixa 2005: 3).

Studierea descriptiv-lingvistică a variației terminologice aduce rezultate interesante la nivel teoretic și practic (Ciolăneanu 2012: 98). Pe de o parte, se remarcă o mai mare atenție pentru sinonimie, polisemie și alte fenomene lingvistice asociate uzului limbii. Pe de altă parte, chestiunea variației terminologice devine importantă pentru specialiștii într-un anumit domeniu tehnic sau științific, dar și pentru traducătorii și profesorii de limbaje specializate (ibid.; vezi și Kerremans 2010).

3. Variația terminologică de tip denominativ a sintagmei *ploaie care îngheață* în mass-media actuală

Caracterul specializat al construcției *ploaie care îngheață* cere ca analiza descriptiv-lingvistică a variației sale terminologice (denominative) să înceapă cu definiția terminografică prezentă în surse științifice. *Dicționarul de meteorologie și climatologie* (DMC 2003), ca lucrare terminografică de referință, înregistrează sintagma *precipitație (ploaie/burniță) care îngheață* (exemplul (1)). Astfel, un singur articol de dicționar furnizează, simultan, definițiile a două sintagme științifice diferite, *ploaie care îngheață* și *burniță care îngheață*. Această tratare globală se datorează unor considerente de natură conceptual-semantică, prin faptul că termenii *ploaie* și *burniță* denotă două tipuri de precipitații. Importantă pentru caracterul specializat al structurilor este precizarea corespondențelor din engleză și franceză, o practică des întâlnită într-o lucrare terminografică.

- (1) ***Precipitație (ploaie/burniță) care îngheață*** (*freezing precipitation/freezing rain/drizzle; précipitation verglaçante/précipitation se congélant/bruine verglaçante/bruine se congélant/pluie verglaçante/pluie se congélant*) *Precipitație alcătuită din picături suprarăcite de apă (având temperaturi negative) care îngheață la contactul cu solul sau obiectele de pe acesta, dând naștere poleiului sau chiciurei granulare* (DMC 2003: 174–175).

În schimb, un manual universitar de meteorologie (Ciulache 2006) renunță la tratarea globală indicată în DMC 2003, oferind două definiții separate pentru sintagmele terminologice *ploaie care îngheață* și *burniță care îngheață* (exemplele (2) și (3)). Totuși, definițiile sunt asemănătoare cu cea reprodusă la exemplul anterior, mai ales în privința conținuturilor științifice vehiculate.

- (2) ***Burnița care îngheață*** este constituită din picături suprarăcite. Acestea îngheață brusc la atingerea solului sau obiectelor de pe sol, dând naștere poleiului (Ciulache 2006: 77).
- (3) ***Ploaia care îngheață*** constituie o ploaie cu picături suprarăcite (având temperaturi sub 0° C) care îngheață în momentul atingerii solului sau obiectelor de pe sol și formează astfel poleiul (Ciulache 2006: 77).

În pofida prezenței exclusive în surse științifice, înțelegerea corectă a definițiilor și a fenomenelor meteorologice în sine poate fi efectuată chiar și de un profan în chestiuni de natură meteorologică, fără a fi necesară o referire la procesul fizic complicat al suprarăcirii prin care trec picăturile de apă. Această decodare cu relativă ușurință a sensului specializat se datorează faptului că sensul științific este transparent și facil unui neinițiat, prin claritatea și prin precizia determinantului propozițional selectat, anume, propoziția atributivă *care îngheață*.

Fiind un fenomen puțin menționat în buletinele meteo din mass-media audiovizuală românească, structurile terminologice amintite nu sunt inventariate în paginile dicționarilor de uz general (DEX 1998 și DEXI 2007). Situația este una previzibilă, care se explică prin faptul că ambele lucrări lexicografice, în calitate de dicționare explicative, adresate publicului larg, rețin doar unitățile terminologice stabile și cu o anumită frecvență și/sau atestare în limbă.

Desemnând un fenomen meteorologic despre care publicul larg nu a știut nimic până de curând, structura *ploaie care îngheață* nu este listată în cele două dicționare generale, în pofida unei prezențe considerabile în textele din discursul mediatic. În plus, trebuie menționat că, dintre cele trei construcții terminologice strâns legate conceptual-semantic, numai *ploaie care îngheață* a reușit să se impună într-o oarecare măsură, deoarece *burniță care îngheață* și *precipitație care îngheață* nu au fost reperate până în prezent în comunicarea mediatică.

Absența unității terminologice *ploaie care îngheață* din DEX 1998 și din DEXI 2007 aduce un neajuns demersului descriptiv-lingvistic realizat în cercetarea de față, deoarece nu se poate efectua o comparație justă între definiția terminografică și cea lexicografică. Situația este una cu atât mai surprinzătoare cu cât structura este înregistrată frecvent în presa ultimilor ani,

ceea ce ar trebui să constituie un argument puternic pentru includerea sa în dicționarele explicative.

În absența unei definiții lexicografice accesibile publicului larg, pentru explicarea fenomenului, în mass-media s-a apelat la serviciile unor meteorologi. O ilustrare a acestui caz este un reportaj informativ, difuzat în versiunea online (și televizată) a *Știrilor Pro TV*, în data de 3 decembrie 2014 (exemplul (4)). Cu acea ocazie, șeful serviciului de prognoză a vremii „Transilvania” a fost contactat să explice în ce constă ploaia care îngheață, care a afectat arii extinse din pădurea Meseșului.

- (4) *În pădurea Meseșului, ploile din ultimele zile au lăsat semne adânci mai ales după ce a dat gerul [...]. Sute de hectare au fost afectate de fenomenul numit **freezing rain** [...]. Doctorul Narcis Maier, șeful serviciului de prognoză a vremii „Transilvania” [a declarat]: „În zona de formare a precipitațiilor, undeva la 1400–2000 de metri, erau temperaturi pozitive, +2 sau +3 grade, iar în zona respectivă am avut temperaturi de -4, -6 grade. Aceste condiții au dus ca stropii de ploaie în contact cu suprafețele reci să înghețe instantaneu” [s.n.] (Pro TV 03.12.2014).*

Contactarea unui specialist pentru explicarea unui fenomen neobișnuit ca ploaia care îngheață nu este o acțiune singulară. Anterior evenimentelor relatate de către Pro TV, în rubrica de popularizare a meteorologiei *Dicționar meteo* din emisiunea *Săptămâna de vreme* (ediția din 30 noiembrie 2014), transmisă de Realitatea TV, meteorologul Elena Cordoneanu a enunțat condițiile de apariție a fenomenului. Explicația respectivă a apărut ca o temă de discuție adiacentă și derivată din cea principală a *Dicționarului meteo* de la acea dată (i.e., poleiul) (exemplul (5)).

- (5) *Sunt zone și vorbirăm de continentul american adineauri, despre frigul de acolo, care a făcut să înghețe Marile Lacuri. Acolo, adesea, intră câte o pană de masă de aer cald în această pătrundere rece polară de care ziceam, pe undeva pe sus [prin nord – n.n.]. Este o inversiune termică de altitudine și se produce acest fenomen căruia ei îi spun „**freezing rain**” [...], **ploaia care îngheață**. Și acolo depunerile de polei trec de zece centimetri [...]. Dar ce fac cablurile cu această gheață? Se rup. S-au rupt stâlpi, au căzut rețele electrice, au căzut linii de comunicații, au căzut copaci sub greutatea gheții [...] [s.n.] (Real TV 30.11.2014).*

Formularea preferată de meteorologi în codificarea lingvistică a fenomenului atmosferic este *ploaie care îngheață*, după cum o dovedesc nu numai exemplele precedente, ci și un pasaj informativ din cotidianul *Jurnalul*

Național. Reprodus ca exemplul (6), pasajul se bazează pe intervenția Gabrielei Băncilă, un angajat al Administrației Naționale de Meteorologie.

- (6) „Datorită faptului că masa de aer mai cald a pătruns deja peste țara noastră, precipitațiile s-au transformat în **ploaie care îngheață**. Deja se consemnează depuneri de polei din sudul și sud-estul țării. Fenomenul s-ar putea extinde și în alte regiuni ale țării”, a declarat meteorologul A.N.M. Gabriela Băncilă [s.n.] (JN 04.02.2012).

La rândul său, presa recurge la diverse modalități pentru a denota fenomenul extralingvistic pe care meteorologii îl numesc *ploaie care îngheață*. Modalitățile respective sunt, într-o anumită măsură, diferite de cele folosite de către specialiști, nefiind reperate nici în dicționarul specializat DMC 2003 și nici în manualul de meteorologie consultat. Cu toate acestea, modalitățile utilizate în mass-media contribuie la crearea unei serii sinonimice contextuale.

Prima modalitate de codificare întâlnită în presă are la bază utilizarea simultană a sintagmei terminologice englezești *freezing rain* și a celei românești *ploaie care îngheață tot* (exemplul (7)). Se observă că structura folosită în limba română este mai dezvoltată, fiind derivată din cea preferată de meteorologi.

- (7) *Natura a prins România într-o capcană de gheață. După un ger criminal [...], ploile neobișnuite care au căzut astăzi au prefăcut șoselele în sticlă [...]. Cel mai de temut fenomen în următoarele ore este [...] „freezing rain” sau ploaia care îngheață tot* [s.n.] (A3 04.02.2012).

A doua modalitate la care apelează mass-media în codificarea lingvistică a fenomenului ploii care îngheață este utilizarea concomitentă a sintagmei terminologice englezești *freezing rain* și a celei românești *ploaie înghețată* (al cărei correspondent exact din limba engleză este *frozen rain*) (exemplele (8)–(12)).

- (8) *Astăzi, jumătatea României scapă de ninsori, însă fenomenul care apare reprezintă un pericol și mai mare: **freezing rain** sau ploaia înghețată* [s.n.] (A3 04.02.2012).
- (9) „**Freezing rain**” se formează din cauză că în straturile înalte ale atmosferei temperaturile cresc, iar la nivelul solului, unde sunt temperaturi sub zero grade, ploaia se transformă imediat în gheață. Astfel, în urma **ploii înghețate** se formează o crustă subțire de gheață [s.n.] (HN 04.02.2012).

- (10) Pericolul „**freezing rain**”. **Ploaia înghețată**, un fenomen pe care România nu l-a mai văzut de 14 ani [s.n.] (JN 04.02.2012).
- (11) **Freezing rain, ploaia înghețată**, a ajuns și în București, fenomenul fiind vizibil prin depunerile de gheață de pe crengile copacilor și [prin] stratul de polei de pe asfalt. Potrivit directorului Administrației Naționale de Meteorologie (A.N.M.), Ion Sandu, citat de Mediafax, „**freezing rain**” este un fenomen „destul de rar, însă nu total neobișnuit pentru România” [s.n.] (C 05.02.2012).
- (12) Efectele periculoase ale fenomenului „**freezing rain**” [...]. Un fenomen rar, botezat și „**ploaia înghețată**”, a distrus 500 de hectare de pădure în județul Sălaj [s.n.] (Pro TV 03.12.2014).

Traducerea corectă a structurii *freezing rain* în limba română este formularea destul de greoaie și vag poetizantă *ploaie înghețată*. Dificultatea traducerii rezidă în faptul că limba română nu dispune de mijloacele lingvistice necesare pentru o calchiere potrivită a gerunziului, contrar unei alte sintagme meteorologice, *polar vortex*, pentru care s-a adoptat *vortex polar*. Acțiunea s-a produs datorită prezenței termenului *vortex* în terminologiile unor domenii științifice (medicina, domeniul tehnic), dar și existenței adjectivului categorial *polar* (Grigore 2015: 212–213), în contextul în care multe construcții din *terminologia meteorologiei* preferă tiparul de structurare *substantiv + adjectiv* (id. 2013).

De asemenea, se constată că, prin furnizarea eronată a structurii *ploaie înghețată* ca traducere a sintagmei *freezing rain*, are loc o modificare involuntară a semantismului. Construcția *ploaie înghețată* trimite cu gândul la o precipitație care conține picături de apă aflate într-o stare de agregare foarte apropiată de cea solidă, de tipul celor suprarăcite, care formează grindina. În schimb, construcția (corectă) *ploaie care îngheață* desemnează un fenomen diferit, care se manifestă iarna și nu vara, cum se întâmplă în cazul grindinei.

Explicațiile de natură conceptuală nu constituie, totuși, apanajul presei românești, care folosește, uneori, numai varianta *ploaie înghețată* (exemplele (13)–(16)). Această utilizare reprezintă cea de-a treia modalitate de codificare lingvistică a fenomenului ploii care îngheață.

- (13) Conform meteorologilor, **ploaia înghețată** ar trebui să se încheie în această seară, când scăpăm și de codul galben de ninsori [s.n.] (RTV 05.02.2012).
- (14) **PLOAIA ÎNGHEȚATĂ** a făcut PRĂPĂD în România, lângă Zalău [...]. [F]enomenul „**ploaie înghețată**” a început sâmbătă după-masă și se estimează că până acum a fost afectată masă lemnoasă în cantitate de aproximativ 3.000 [de] metri cubi [s.n.] (Real TV 04.12.2014).

- (15) *Fenomen STRANIU la Iași. O pădure a fost distrusă de ploaia înghețată [...]. Ploaia înghețată a făcut ravagii în Iași. O pădure a fost distrusă aproape în totalitate din cauza tonelor de chiciură* [s.n.] (RTV 11.12.2014).
- (16) *VREMEA în ALBA: Ger și perioade de ninsoare și ploaie înghețată. Temperaturi minime de -18 grade Celsius* [s.n.] (A24 04.01.2015).

Cea de-a patra și ultima modalitate de codificare o reprezintă folosirea variantei *ploaie de gheață* (exemplele (17) și (18)). În bună măsură, această sintagmă este asemănătoare cu *ploaie înghețată*, deoarece provoacă aceeași modificare involuntară a semantismului. În plus, pentru construcția *ploaie de gheață* se consemnează o intenție stilistică, metaforică, potrivită poeziilor cunoscute sub numele de pastel și nu unui pasaj informativ difuzat în mass-media.

- (17) *Noaptea trecută, peste București a căzut o „ploaie de gheață”* [s.n.] (Real TV, 05.02.2012);
- (18) *Potrivit România TV, ploaia de gheață care a căzut în ultimele zile a transformat în gheață crengile copacilor, care sunt un adevărat pericol pentru șoferi* [s.n.] (RTV 11.12.2014).

4. Concluzii

În încheierea analizei de față, se cuvine reamintit faptul că un eveniment meteorologic precum ploaia care îngheață a determinat apariția unei palete diversificate de structuri terminologice la nivelul mass-mediei actuale. Această situație s-a petrecut datorită unor factori extralingvistici, în speță, ocurența recentă a fenomenului, la care se adaugă producerea destul de rară în arealul geografic autohton.

Folosită pentru a desemna aceeași realitate extralingvistică, paleta diversificată se organizează ca o serie sinonimică stabilită la nivel contextual, din care face parte inclusiv un sinonim interlingvistic (interlingual) (*ploaie care îngheață (tot), ploaie înghețată, ploaie de gheață, freezing rain*).

Deși meteorologii preferă varianta *ploaie care îngheață* (ca structură care codifică fenomenul cu exactitate), presa apelează la formule alternative care pot merge până la schimbări semantice (*ploaie înghețată*) sau chiar la valențe expresive, metaforice (*ploaie de gheață*). Relația semantică de sinonimie contextuală care se stabilește între variantele denominative constituie un aspect al dinamicii lexicale și terminologice. Prin urmare, variația terminologică (denominativă) este esențială pentru desemnarea unui concept cu care publicul larg este mai puțin familiarizat.

Mulțumită precedentului creat de construcția *vortex polar*, drept calchiere corectă a lui *polar vortex*, dar și faptului că, la nivelul *terminologiei*

meteorologice, există o predilecție pentru exprimarea *substantiv + adjectiv*, se întrunesc premisele necesare pentru ca *ploaie înghețată* să se generalizeze și pentru ca variantele celelalte să fie eliminate rând pe rând.

SURSE

- A3 (data calendaristică): reportaj preluat de pe site-ul www.antena3.ro.
A24 (data calendaristică): reportaj preluat de pe site-ul www.alba24.ro.
C (data calendaristică): reportaj preluat de pe site-ul www.cotidianul.ro.
Ciulache, Sterie, 2006, *Meteorologie și climatologie*, Ediția a III-a, București, Editura Credis.
DEX 1998: *Dicționar explicativ al limbii române*, coord. Ion Coteanu și Lucreția Mareș, Ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic.
DEXI 2007: *Dicționar explicativ ilustrat al limbii române*, coord. Eugenia Dima, Chișinău, Editura Arc Gunivas.
DMC 2003: *Dicționar de meteorologie și climatologie*, Sterie Ciulache, Nicoleta Ionac, București, Editura Ars Docendi.
HN (data calendaristică): reportaj preluat de pe site-ul www.hotnews.ro.
JN (data calendaristică): reportaj preluat de pe site-ul www.jurnalul.ro.
Pro TV (data calendaristică): reportaj preluat de pe site-ul www.știrileprotv.ro.
Real TV (data calendaristică): reportaj preluat de pe site-ul www.realitatea.net.
RTV (data calendaristică): reportaj preluat de pe site-ul www.româniatv.net.

BIBLIOGRAFIE

- Arlin, Nathalie, Amélie Depierre, Sussane Lervard, Claire Rougemont, 2006, „Réflexions sur la variation: étude de cas dans le domaine médical”, în *LSP and Professional Communication*, vol. 6, nr. 2, p. 75–87 (site accesat în data de 08.12.2012 <[http://rauli.cbs.dk/index.php/LSP/article/view File/2084/2083](http://rauli.cbs.dk/index.php/LSP/article/view/File/2084/2083)>).
- Béjoint, Henri, Philippe Thoiron, 2000, „Le sens des termes”, în Béjoint, Thoiron (ed.), 2000, p. 5–19.
- Béjoint, Henri, Philippe Thoiron (ed.), 2000, *Le sens en terminologie*, Lyon, Presses Universitaires de Lyon.
- Bidu-Vrânceanu, Angela, 2007, *Lexicul specializat în mișcare. De la dicționare la texte*, București, Editura Universității din București.
- Bidu-Vrânceanu, Angela, 2010, „Terminologie și terminologii. Stadiul cercetărilor”, în Bidu-Vrânceanu, Angela (coord.), 2010, *Terminologie și terminologii*, vol. I, București, Editura Universității din București, p. 9–30.
- Bidu-Vrânceanu, Angela, 2011, „Variația în terminologie”, în Zafiu, Rodica, Helga Bogdan Oprea, Camelia Ușurelu (ed.), 2011, *Limba română: ipostaze ale variației*

- lingvistice. *Al 10-lea Colocviu al Catedrei de Limba Română (3–4 decembrie 2010)*, vol. I, *Gramatică și fonologie. Lexic, semantică, terminologii. Istoria limbii române, dialectologie și filologie*, București, Editura Universității din București, p. 176–183.
- Blampain, Daniel, Philippe Thoiron, Marc Van Campenhoudt (ed.), 2006, *Mots, termes et contextes*, Actes des septièmes Journées scientifiques du réseau *Lexicologie, terminologie, traduction*, Paris, Éditions des archives contemporaines et Agence Universitaire de la Francophonie.
- Cabré, Maria Teresa, 1998, *La terminologie. Théorie, méthode et applications*, Presses de l'Université d'Ottawa et Armand Colin.
- Ciolăneanu, Roxana, 2012, „Aspecte ale variației terminologice în dicționarele specializate de marketing”, în Bidu-Vrăncianu, Angela (coord.), 2012, *Terminologie și terminologii*, vol. al II-lea, București, Editura Universității din București, p. 95–112.
- Desmet, Isabel, 2006, „Variabilité et variation en terminologie et langues spécialisées: discours, textes et contextes”, în Blampain, Thoiron, Campenhoudt (ed.), 2006, p. 235–247.
- Freixa, Judit, 2002, *Variació terminològica: anàlisi de la variació denominativa en textos de diferent grau d'especialització de l'àrea de medi ambient*, teză de doctorat, preluată din *Tesis Doctorals en Xarxa – Universitat de Barcelona – Departament de Filologia Catalana*, Universitatea din Barcelona (site accesat ultima oară în data de 08.10.2012 <<http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/1677/TesiJF.pdf?sequence=1>>).
- Freixa, Judit, 2005, „Variación terminológica: ¿Por qué y para qué?”, în *Meta: journal des traducteurs/Meta: Translators' Journal*, vol. 50, nr. 4, preluat din *Variación terminológica: ¿Por qué y para qué?|Érudit|Meta v50 n4 2005*, proiect susținut de consorțiul interuniversitar Érudit (Universitatea din Montréal, Universitatea Laval și Universitatea Québec din Montréal) (site accesat ultima oară în data de 08.10.2012 <<http://www.erudit.org/revue/meta/2005/v50/n4/019917ar.pdf>>).
- Gaudin, François, 2003, *Socioterminologie. Une approche sociolinguistique de la terminologie*, Bruxelles, De Boeck et Larcier, Éditions Duculot.
- Grigore, Andreea-Victoria, 2013, „Modalități de exprimare în terminologia meteorologiei”, în Zafiu, Rodica, Ariadna Ștefănescu, Carmen Mîrzea Vasile, Raluca Brăescu (ed.), 2013, *Limba română: variație sincronică, variație diacronică. Actele celui de-al 12-lea Colocviu Internațional al Departamentului de Lingvistică (14–15 decembrie 2012)*, vol. I, *Gramatică. Fonetică și fonologie. Lexic, semantică, terminologii*, București, Editura Universității din București, p. 169–179.
- Grigore, Andreea-Victoria, 2015, „Variația terminologică în terminologia meteorologiei. Studiu de caz: sintagma terminologică VORTEX POLAR în mass-media actuală”, în Zafiu, Rodica, Claudia Ene (ed.), 2015, *Variația lingvistică: probleme actuale. Actele celui de-al 14-lea Colocviu Internațional al Departamentului de Lingvistică (28–29 noiembrie 2014)*, vol. al II-lea, *Pragmatică*

- și stilistică. *Lexic, semantică, terminologii*, București, Editura Universității din București, p. 209–220.
- Kerremans, Koen, 2010, „A Comparative Study of Terminological Variation in Specialised Translation”, în Heine, Carmen, Jan Engberg (ed.) 2010, *Reconceptualising LSP. Online proceedings of the XVII European LSP Symposium 2009*, ediția electronică, preluată din *Department of Business Communication – Part of School of Business and Social Sciences – University of Aarhus*, Departamentul de Comunicare în Afaceri, Facultatea de Afaceri și Științe Sociale, Universitatea din Aarhus (site accesat ultima oară în data de 08.10.2012 <<http://bcom.au.dk/research/publications/conferencepublications/extendedcontributions>>).
- Meyer, Ingrid, Kristen Mackintosh, 2000, „L'étirement du sens terminologique, aperçu du phénomène de la détermination”, în Béjoint, Thoiron (ed.), 2000, p. 198–217.
- Neveu, Franck, 2006, „Un aspect de l'apport des corpus à la terminologie linguistique: l'alignement”, în Blampain, Thoiron, Campenhoudt (ed.), 2006, p. 381–391.
- Rastier, François, 1995, „Le terme entre ontologie et discours”, în *La banque des mots*, nr. 7, p. 35–65.
- Suárez de la Torre, María Mercedes, 2004, *Análisis contrastivo de la variación denominativa en textos especializados: del texto original al texto meta*, teză de doctorat, preluată din *Tesis Doctorals en Xarxa – Universitat de Barcelona – Departament de Filologia Catalana*, Universitatea din Barcelona (site accesat ultima oară în data de 08.10.2012 <<http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/7495/tmst1de1.pdf?sequence=2>>).

Andreea-Victoria GRIGORE
Universitatea din București